

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

Освітня програма *Середня освіта (українська мова і література)*
(перший бакалаврський рівень)

Спеціальність *014 Середня освіта*

Галузь знань *01 Освіта / Педагогіка*

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи наукових досліджень
Викладач (-і)	кандидат філологічних наук, доцент Пославська Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	(050) 516-18-97
E-mail викладача	nata.slavna@ukr.net
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	обговорення загальнометодологічних та загальнонаукових аспектів навчальної дисципліни, особливостей виконання різних форм робіт та відпрацювань згідно з графіком консультацій
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Основи наукових досліджень» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін підготовки бакалавра. Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти науково-дослідницької професійно-орієнтованої компетентності та передбачає оволодіння основами наукового дослідження з урахуванням канонів сучасного наукового дискурсу	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета навчальної дисципліни</i> – підготувати студентів до виконання навчальної програми з дослідницької роботи.</p> <p><i>Завдання дисципліни:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • засвоєння студентами теорії наукових досліджень; • прищеплення навичок наукового пошуку; • формування вмінь збирати й обробляти інформацію; • оволодіння основними методами наукового дослідження та набуття практичних навичок застосування основних прийомів досліджень у процесі підготовки та написання курсових та бакалаврських робіт з української мови; • засвоєння правил та вимог оформлення результатів наукового дослідження 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У процесі опанування дисципліни бакалаври мають оволодіти такими компетентностями:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності; • здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності; • здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях; • здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України; • здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно; • здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя; • здатність виконувати власне дослідження на належному рівні; • здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови; • здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань; 	

- володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів;
- здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності;
- здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання;
- здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері;
- вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- організовувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи); професійно-методичну та навчальну діяльність;
- мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики навчання фахових дисциплін; оцінювати результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій;
- оцінювати розвиток мовознавчої, літературознавчої думки від давнини до сучасності, знати відомі праці українських і зарубіжних філософів, лінгвістів, культурологів, літературознавців;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Четвертий	014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література	Другий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. Наука як система знань Предмет, мета, завдання курсу «Основи наукових	Лекція Практичне заняття Самостійна	4; 6; 8; 9; 10	2 год.	Поточний контроль – 4 б. Самостійна робота –	Протягом семестру згідно з розкладом занять

досліджень». Поняття, зміст і функції науки. Становлення і розвиток науки. Структура науки і класифікація. Наукова діяльність в Україні	<i>робота</i>		6 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	1 б.	
Тема 2. Науково-дослідна робота студентів у вищому навчальному закладі Сутність наукових досліджень, їх види. Система науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах. Завдання, структура та зміст науково-дослідної діяльності студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів. Психологія і технологія наукової діяльності студентів	<i>Лекція</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	4; 6; 8; 9; 10	2 год. 6 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	Поточний контроль – 3 б. Самостійна робота – 1 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Науково-дослідна робота з мовознавства Предмет, місце і роль лінгвістики в системі наукових знань, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами. Історія становлення українського мовознавства. Мовознавча діяльність в	<i>Лекція</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	2; 5; 6; 11	2 год. 14 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-	Поточний контроль – 3 б. Тести ЗМ1 – 10 б. Повідомлення про актуальні проблеми сучасної лінгвістики – 10 б. Самостійна робота –	Протягом семестру згідно з розкладом занять

Україні. Проблематика сучасних наукових досліджень в українській лінгвістиці			методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	3 б.	
Тема 4. Стадії наукових досліджень. Підготовчий етап написання наукової роботи Алгоритм написання дослідження. Вибір теми, її обґрунтування. З'ясування об'єкта і предмета, мети й завдань дослідження. Методологія наукової роботи. Методи дослідження. Методи дослідження мови	<i>Лекції</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	2; 3; 4; 5; 6; 7; 11	2 год. 2 год. 4 год. • опрацювати відповідні наукові джерела • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно- методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Інформаційне забезпечення наукового дослідження Інформація та її роль у наукових дослідженнях. Джерела інформації. Інформаційні установи. Бібліотека. Інтернет. Техніка роботи з науковою літературою	<i>Лекція</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	4; 6; 8; 9; 10; 11	2 год. 2 год. 5 год. • опрацювати відповідні наукові джерела • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно- методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Особливості організації розумової праці Культура читання наукового тексту. Виписки. План. Тези. Конспект. Анотування і	<i>Лекції</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	1; 4; 6; 8; 9; 10; 11	2 год. 2 год. 4 год. • опрацювати відповідні	Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять

реферування наукових текстів. Поняття академічної доброчесності			наукові джерела • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи		
Тема 7. Науковий стиль Характеристика наукового стилю: дефініція, мета, функції, релевантні ознаки, сфера використання. Підстилі та жанри наукового стилю. Мовні засоби наукового стилю. Науковий текст як результат наукового дослідження. Метамова та стиль викладу наукового тексту	<i>Лекції</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	2; 6; 11	2 год. 2 год. 9 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 8. Завершальний етап написання наукової роботи Структура й зміст роботи. Вступ, його композиція. Основна частина, висновки, додатки. Правила технічного оформлення роботи: загальні вимоги, нумерація, ілюстрації, таблиці. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Підготовка до захисту та захист наукової роботи	<i>Лекції</i> <i>Практичне заняття</i> <i>Самостійна робота</i>	4; 6; 8; 9; 10; 11	2 год. 2 год. 8 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи	Поточний контроль – 5 б. Тести ЗМ2 – 10 б. Самостійна робота – 1 б.	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 9.	<i>Лекції</i>	6; 11	2 год.	Поточний	

<p>Особливості бібліографічного опису джерел Оформлення списку використаної літератури. Бібліографічні області та бібліографічні елементи. Приклади оформлення бібліографічного опису: монографії, підручники, посібники, довідкові видання, збірники наукових праць, матеріали конференцій, дисертації, автореферати дисертацій тощо</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <p><i>Самостійна робота</i></p>		<p>2 год.</p> <p>4 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи 	<p>контроль – 5 б.</p> <p>Контрольна робота – 10 б.</p> <p>Самостійна робота – 1 б.</p>	
--	---	--	--	---	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p> <p>Загальні 100 балів передбачають: 40 балів – поточний контроль; 20 балів за тести; 15 балів за самостійну роботу; 15 балів за контрольну роботу; 10 балів за індивідуальне завдання</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється за п'ятибальною системою</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів</p>

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F->

<https://naqa.gov.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>

Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc?fbclid=IwAR14PNKG9iKdUn4NJsjoX0rOCZr7YVFeNGdlgE3J2alaDNsc_GiizOs3_NQ

8. Рекомендована література

1. Академічна	доброчесність.	URL:
https://naqa.gov.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/		
2. Білоусенко П. І. Мовознавчі студії в школі. Запоріжжя : Хортиця, 2000. 40 с.
  3. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
  4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
  5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Академія, 2003. 464 с.
  6. Пославська Н. М. Основи наукових досліджень : методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2017. 164 с.
  7. Степанов Ю. С. Методы и принципы современной лингвистики. Москва : Наука, 1975. 311 с.
  8. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : підручник. Київ : Академвидав, 2004. 208 с.
  9. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Слово, 2003. 240 с.
  10. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Київ : Знання-Прес, 2003. 295 с.
  11. Штонь О. П., Буда О. П. Курсова робота з української мови : навчально-методичний посібник для студентів-філологів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 64 с.

Викладач кандидат філологічних наук, доцент **Пославська Наталія Михайлівна**